

על זה רש"י בירושלמי ועיובין פיה"א שכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזיר לו. וזה ענין נתמה וזו על דרך מה שאמרו בנתמת נתמו נתמו עמי שעיקר מכוון הגליות הוא כדי שלא יח שום נפש מישראל וכמו שמסיים שם ההפסדה איש לא נעדר. וכן אמר כאן ומאספכם אלהי ישראל שהוא מאסף לכל המתנות, היינו שלא יאבד שום נפש מישראל חס ושלום. ועל זה הוא אריכת הגלות אבל נצח ישראל אין לו הפסק עולמות

ואף בהווה בגלות השם יתברך מושל בישראל ומנהיג אותם וזה הנחמה דהפסדה זו. ואומרים הנתמה בשבת שבשבת כל אחד מישראל זכה לנשמה יתירה וזוכין לנפש מטטרא דבת חידה ולא תצא כצאת העבדים כמו שאמר בוודי הקודש ובתיקונים ה"ל. ושבת כל אחד מישראל נקרא משתל באורייתא וזה כי לא בחפזון תצאו וגו' כי הולך לפניכם הו"ה שהוא התורה כאמור:

פרשת כי תצא

ואו כי תצא למלחמה על אויביך. בוודי חדש פרשה זו ר"ש פתח זמן ישראל טוב אויב ירדפו מאי זמן ישראל טוב דא יצר טוב דשלמה מלכא קרייה טוב דכתיב טוב ליל מסכן ותכם אויב ירדפו דא יצר הרע דאיהו שנאיה דבר נש דשלמה מלכא קרייה שונא דסגיאן שמון אית ליה דכתיב אם רעב שונאך האכיליהו לחם ודא הוא אורייתא קדישא וכי' דלית ליה קטרוגא ליצר הרע בר מילין דאורייתא וע"ד כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך על תרי יצרך אמר לו ר"י יצר טוב מאי בעי מילין דאורייתא אמר לו יצר טוב אתערט בווי יצר הרע אתכנע בווי וע"ד כי תצא למלחמה על אויביך דא איהו יצר הרע דאנן צריכין למופק לקבליה במילין דאורייתא ולקטרוגא ליה וכדין יתמטר בידא דבר נש כמה דאתמר ונתנו ה' אלוהיך בידך. והנה בפסוק לא נזכר שהצאתו הוא על ידי התורה רק ונתנו ה' אלוהיך בידך. אך הענין על פי שאמרו וברכת ה' אלעולם ירגיו אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר רגו ואל תחטא. משמע מזה שיש כח בהאדם מעצמו להרגיו יצר טוב על יצר הרע שכן נברא בתרי חללי

לבא לב חכם לזימנו ולב כסיל לשמאלו והלב חכם נוסה תמיד לטוב לאהבת ויראת השם יתברך והיצר הרע להיפך. ויכול בעצמו להרגיו ולהחריד את היצר הרע במה שיזכיר אותו שמלך מלכי המלכים הקודש ברוך הוא עומד עליו ורואה במעשיו ומיד יגיע אליו היראה וההכנעה מפחד השם יתברך (במ"ש בהג"ה דר"ש או"ח) וימנע על ידי זה מלחטא. אך לפעמים לא יועיל זה כמו שאמרו (נדרים ל"ג:) דבשעת יצר הרע לית דמדבר ליה ליצר טוב על זה אמרו העצה יעמוק בתורה וכמו שאמרו (סוכה ג"ב:) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש שהתורה תבלין ליצר הרע כמו שאמרו (קדושין ל"ו:) בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין. ועיקר התבלין הוא התורה שבעל פה שבא לתקן הדיב כעס כמו שנאמר כי ברב חכמה רב כעס והוה הפירוש משכחו לבית המדרש בית המדרש נקרא מקום שדורשין ומחדשין בו חידושי תורה שהוא תורה שבעל פה. וזה תבלין ליצר הרע לתקן הלב כסיל לשמאלו וכמו דאיתא בוודי הקודש לית לך מידי דמתבר ליצר הרע אלא אורייתא. ומכל מקום אמרו גם כן בגמרא (סוכה

שם יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכו' ואלמלא הקדוש ברוך הוא שעור לו אינו יכול לו שהיצר הרע יכול לנכנס לפעמים אף בהעוסק בתורה על זה אמרו בגמרא (נרכות ה"ג) העצה אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע דבקריאת שמע על ידי שיכנסו בלבו שיה' אחד שאהה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם ואין שום כח מבלעדי השם יתברך או בזה בוראי יוכל לנצח היצר הרע. (ב) ולכן זכר בווהר חזק תנ"ל פסוק זה והיו הדברים האלה וגו' על לבבך דכתיב בפרשה ראשונה דקריאת שמע שהוא יחיד ואהבת ה' שלווה היצר טוב נוטה מעצמו לטוב, היינו ליחוד ואהבת ה' דכל מצות שבתורה קראם בווהר הקדוש עצות כמו שאמר (והר ח"ב פ"ב ב') תר"ג ודי' עיטין יהיב אורייתא לבר נשוכו' ולמה הן עצות רק הן עצות שעל ידם יקבע בלבו המאמר אנכי ה' אלוהך שהוא כללא דכל אורייתא. וכאן דכתיב ונתנו ה' אלוהך בידך, היינו על ידי שיקיים יהיו הדברים האלה על לבבך, היינו שיוקבע בלבו היחוד ה' אהה שהוא קריאת שמע וגם אלוהך, היינו שידע שהוא בעל הכחות כולם והוא מורה לאדם דרכו איך ללכת בדרכיו, היינו בדברי תורה שהם דרכיו של הקדוש ברוך הוא. וכן הדיינים ושופטים נקראו אלהים כמו שנאמר עד האלהים יבא דבר שניהם על שהם מורים לאדם את הדרך שילך בה וזה פירוש אלוהך שהוא תורה ועל ידי זה ינצח ליצר הרע. (ל) ואלן שאל ר"י יצר טוב מאי בעי מילין דאורייתא שאם היה מביא הפסוק ולעבדו בכל לבבכם שבפרשה שניה דקריאת שמע אף דשם גם כן נאמר בכל לבבכם שהוא בשני יצריך לא היה שואל למה ליה ליצר טוב מילין דאורייתא דשם מיירי בקיום המצות כמו שנאמר והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי וגו' ולוה צריך הדברי תורה לידע הדרך ילכו בה כמו שנאמר אשרי תמימי דרך והולכים

ואחר

כך אמר בווהר חדש ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים דא ירחא דאלול דביה סליק משה לטורא למבעי רחמינ קמי קרישא בריך הוא דישתביק לישראל על עגלא וכו' ובספר עבודת ישראל להמגיד הקדוש מקאנונין וצלה"ה דרש גם כן הפסוק הוהי' חודש אלול ונתמיון מדעתו הרחבה לדברי הווהר חדש. והיינו שמקום צריך להרגיז ולנצח היצר הרע לעזוב הרע ולבחור בטוב שהעיקר הוא מקודם עיבת החטא ועל זה נאמר ונתנו ה' אלוהך בידך, היינו על ידי קריאת שמע ותורה שעל זה מורה ה' אלוהך כנ"ל ואחר כך לתקן העבר כתיב ובכתה את אביה ואת אמה על מה שלא נצח עד עתה ליצר הרע על ידי העצה של ונתנו ה' אלוהך. ודרש שמרמו אביה על קודשא בריך הוא ואמן על אורייתא והמכוון על תורה שבעל פה כמו שדרש (נרכות ל"ה) גוול אביו ואמו על הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל דכנסת ישראל הוא בזינת מלכות כידוע ומלכות פה תורה שבעל פה קריגן לה שהיה לו עצה מקודם כמו שאמרו בגמרא הני' משכחו לבית המדרש מקום שמחדשין בו תורה שבעל פה ולא נצח. ועל זה הם ימים אלו בחודש אלול שהם ימי רצון

שעלה משה רבינו ע"ה לחר לכפר הקלקול ולקבל הלוחות אחרונות שבהם היה גם התורה שבעל פה כמו שאמרו (שמי"ד פ' מ"ז) אין אהה מופסד וכו' עכשיו שצמצמעת אני נותן לך מודש הלכות ואגדות וכו'. ועל ידי תורה שבעל פה יכול לתקן הרב כעס כמו שנאמר כי ברב חכמה רב כעס שהרב חכמה נצרך לרב כעס לתקנו וכמו שאמרו (נדרים כ"ב) ואו באלו הימים יכול לתקן את העבר ועל זה נאמר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים עד יום הכפורים שמתכפר הכל. ומסיים כדא דאת אמר ואחר כן תבא אליה ובעלתה דגורו קיימא עם קודשא בריך הוא. ויום הכפורים הוא יום שנתנו בו לוחות אחרונות שאו ניתן למשה גם הלכות מדרשות ואגדות. וביום הכפורים תכון הגדול בכנס לקודש הקדשים ומזכיר השם הקדוש ככתבו והוא לעונות ונתנו ה' אלוהך. ובשבת כל ישראל קרויין יראי שמי כמו שאמרו (תענית ה') דאפילו עם הארץ אימת שבת עליו ואו יוכל לשום אל לבו שמלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא עומד עליו והואה כמעשיו. וגם שבת יעשה כולו תורה כמו דאיתא בתנא דבי אליהו. ושבת זמן משונה כמו שנאמר טוב יהודות לה ואמר בפרקי דר' אליעזר כד"א ומורה ועיוב ירחם והשבתות שבתודש זה מסוגלים לתקן הכל כנ"ל:

ובו כי

תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוהך בידך וגו'. בווהר חדש ר"ש פתח ונח וגו' ועי' כי תצא למלחמה על אויבך דא איהו יצר הרע דאנן צריכינ לניפק לקבליה במילין דאורייתא ולקסרגא ליה ונדון יתמסר בידי דבר נש כמו דאת אמר ונתנו ה' אלוהך בידך. וצריך להבין היכן הוזכר כאן שכבישת מלחמת היצר הוא על ידי דברי תורה. אך הענין על פי מה שאמרנו כמה פעמים דהתורה נקרא שם ה' וכמו שנדרש (נרכות כ"א). לברכת התורה לפניה מוכתיב כי שם ה' אקרא הכו גודל וגו' (תיקון ו')

וכמו שאמר בווהר הקדוש כמה פעמים מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא. וזה הפירוש ונתנו היי"ה אלוהך, היינו על ידי דברי תורה שהוא שם היי"ה ואלוהך מורה שהוא בעל הכחות שלך, והיינו שהדברי תורה יהיה המנהיג אותך על ידי זה תוכל לכבוש את היצר להבא שעיקר התשובה עויבת החטא מעתה וזה יוכל להיות רק על ידי דברי תורה ושמועו שישם ה' שהוא הדברי תורה הוא מנהיג אותך. וכמו שאמר בווהר הקדוש (ח"א ר"ב א') דלית לך מלה לתברא יצר הרע אלא אורייתא. וזה מה שכתוב בווהר חדש הני' דלית ליה קסרגא ליצר הרע כי מילין דאורייתא. וכתיב ונתנו ה' אלוהך בידך על פי שאמרו (סוכה נ"ב) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש וכן יקדישוין ליה ביאתי יצר הרע ובראתי לו תורה תכלין. ומכל מקום באותו מקום בגמרא (סוכה שם) איתא יצר של אדם מתגבר עליו וכו' ואלמלא הקדוש ברוך הוא שעזרו לו אינו יכול לו וכו'. והיינו שהאדם בעצמו אין בכוחו לנצח היצר הרע אפילו על ידי דברי תורה שהיצר הרע יכול להתגבר עליו אף כשהוא עוסק בדברי תורה רק צריך תפלה להשם יתברך שיעזור לו שיכנסו הדברי תורה לתוך לבו. אך אחר תפלה להשם יתברך אם זוכה לכבוש היצר הרע העיקר הוא על ידי כח התורה שנקרא שם ה' כמו שנאמר ונתנו ה' אלוהך בידך והא לית ליה קסרגא ליצר הרע בר מילין דאורייתא. וזה הפירוש בגמרא אלמלא הקדוש ברוך הוא שעזרו לו, היינו על ידי דברי תורה שהוא שם היי"ה קודשא בריך הוא. ושבת שבני מפרש הווהר חדש על היצר טוב שהיה כשביה וראית בשביה אשת יפת תואר מפרש דא הוא נשמטא כדא דאת אמר אשה יראת ה' היא תתהלל וכו' והבאתה אל תוך ביתך דאתרכת מתמן וכו' הוא כמו שאמרנו בכנות התיקונים (תיקון ו')